

Bruxelles, 4. lipnja 2026.
(OR. en)

10131/26

ECOFIN 740
UEM 218
SOC 328
EMPL 157
COMPET 687
ENV 630
EDUC 212
ENER 329
JAI 741
GENDER 68
JEUN 109
SAN 405
ECB
EIB

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ

Datum primitka: 3. lipnja 2026.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: COM(2026) 215 final

Predmet: Preporuka za
PREPORUKU VIJEĆA
o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici
zapošljavanja Litve

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2026) 215 final.

Priloženo: COM(2026) 215 final

Bruxelles, 3.6.2026.
COM(2026) 215 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

**o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja
Litve**

{SWD(2026) 215 final}

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Litve

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) U Uredbi (EU) 2024/1263 navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka.
- (2) Komisija je 16. srpnja 2025. donijela Prijedlog uredbe o uspostavi Europskog fonda za ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, poljoprivredu i ruralni razvoj, ribarstvo i pomorstvo, prosperitet i sigurnost za razdoblje 2028. – 2034. i izmjeni Uredbe (EU) 2023/955 i Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 ⁽²⁾. Cilj je Prijedloga povećati djelotvornost financiranja sredstvima Unije smanjenjem fragmentiranosti financijske

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Europskog fonda za ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, poljoprivredu i ruralni razvoj, ribarstvo i pomorstvo, blagostanje i sigurnost za razdoblje 2028. – 2034. i o izmjeni Uredbe (EU) 2023/955 i Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 – COM(2025) 565 final. O Prijedlogu uredbe trenutačno se pregovara sa suzakonodavcima.

strukture i pružiti potporu državama članicama pri koordinaciji njihovih ekonomskih politika u skladu s člankom 175. UFEU-a.

- (3) Komisija je 25. studenog 2025. donijela mišljenje o nacrtu proračunskog plana Litve za 2026. Komisija je istog dana, na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011, donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., u kojem Litva nije utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, Preporuku za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 21. travnja 2026. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ⁽³⁾, a 9. ožujka 2026. Zajedničko izvješće o zapošljavanju i Preporuku o ljudskom kapitalu.
- (4) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost Unije u sljedećih pet godina. U njemu je utvrđeno da su tri imperativa preobrazbe, inovacije, dekarbonizacija i konkurentnost te sigurnost, ključni stupovi održivog gospodarskog rasta. Europski semestar usklađen je s Kompasom konkurentnosti, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica sa strateškim ciljevima Komisije i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.
- (5) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2026. razvijati usporedno sa završnom fazom provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost ⁽⁴⁾. Planovi za oporavak i otpornost, uz financiranje u okviru kohezijske politike, bili su ključni za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer su ti planovi morali djelotvorno odgovoriti na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedine zemlje izdanima u nedavnim ciklusima, a u programima financiranima u okviru europske kohezijske politike morale su se uzeti u obzir te preporuke. Kako se Mehanizam za oporavak i otpornost bliži kraju, i dalje je ključno nastaviti s reformama i ulaganjima koji primaju potporu i provode se u okviru tog mehanizma, posebno onima koji doprinose svladavanju izazova utvrđenih u preporukama za pojedinu zemlju.
- (6) Komisija je 3. lipnja 2026. objavila Izvješće za Litvu za 2026. U njemu je ocijenjen napredak Litve u smislu relevantnih preporuka za pojedinu zemlju i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Litve. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su najhitniji izazovi s kojima se Litva suočava. Ocijenjen je i napredak Litve u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja.
- (7) Vijeće je 8. srpnja 2025. na temelju ocjene i preporuke Komisije donijelo Preporuku o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Litve ⁽⁵⁾. Plan se odnosi na razdoblje od 2025. do 2029. i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu. Vijeće je preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 6,1 % u 2025., 5,2 % u 2026., 4,8 % u 2027., 4,5 u 2028. i 4,3 % u 2029., što odgovara maksimalnim

³ SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

⁴ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁵ Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Litve (SL C, C/2025/3959, 20.8.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3959/oj>).

kumulativnim stopama rasta, izračunanima u odnosu na baznu godinu 2024., od 6,1 % u 2025., 11,6 % u 2026., 17,0 % u 2027., 22,3 % u 2028. i 27,5 % u 2029.

- (8) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje⁶ za obranu a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Na zahtjev Litve Vijeće je 8. srpnja 2025. na preporuku Komisije donijelo preporuku kojom se Litvi dopušta odstupanje od preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda⁽⁷⁾. Razdoblje aktivacije nacionalne klauzule o odstupanju (2025. – 2028.) Litvi omogućuje da ponovno odredi prioritete državnih rashoda ili poveća državne prihode tako da trajno povećani rashodi za obranu ne ugroze fiskalnu održivost u srednjoročnom razdoblju.
- (9) Litva je 30. travnja 2026. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku za 2026.⁽⁸⁾, u kojem izvješćuje o poštovanju preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda i provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporukama za pojedinu zemlju u okviru europskog semestra.
- (10) Rast realnog BDP-a u 2025. iznosio je 2,9 %, a inflacija mjerena HIPC-om 3,4 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se realni BDP povećati za 3,0 % u 2026. i za 2,1 % u 2027. te da će inflacija mjerena HIPC-om iznositi 4,4 % u 2026. i 2,7 % u 2027.
- (11) Prema podacima Eurostata⁽⁹⁾ deficit opće države u Litvi se s 1,3 % BDP-a u 2024. povećao na 1,8 % BDP-a u 2025., uglavnom zbog većih socijalnih transfera i povećanja plaća u javnom sektoru. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se deficit od 2,2 % BDP-a u 2026. i 2,7 % BDP-a u 2027. Povećanje deficita 2026. i 2027. potaknuto je mjerama na rashodovnoj strani, posebno većom potrošnjom za nacionalna ulaganja (2026.), obranu (2027.) te socijalne transfere i plaćanja kamata (obje godine).
- (12) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike⁽¹⁰⁾, koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2025. ekspanzivan, za 1,4 % BDP-a. Predviđa se da će u 2026. biti ekspanzivan (za 1,0 % BDP-a), a u 2027. kontrakcijski (za 0,4 % BDP-a).

⁶ Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C(2025) 2000 final.

⁷ Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. kojom se Litvi dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju) (SL C, C/2025/3969, 20.8.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3969/oj>).

⁸ Godišnja izvješća o napretku za 2026. dostupna su na poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_hr.

⁹ Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

¹⁰ Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

- (13) Prema podacima Eurostata ⁽¹¹⁾ dug opće države u Litvi se s 38,0 % BDP-a krajem 2024. povećao na 39,5 % BDP-a krajem 2025. Povećanje udjela duga u 2025. uglavnom je posljedica prilagodbe stanja i tokova. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se povećanje udjela duga u BDP-u na 44,6 % do kraja 2026. i daljnje povećanje na 48,4 % do kraja 2027. Povećanje javnog duga Litve posljedica je znatnih prilagodbi stanja i tokova, uglavnom povezanih s viškovima fonda socijalne sigurnosti, što dovodi do akumulacije sredstava umjesto otplate duga te pretfinanciranja rashoda za obranu, kao i sve većeg deficita.
- (14) Prema podacima Eurostata ⁽¹²⁾ ukupni rashodi opće države za obranu u Litvi iznosili su 2,7 % BDP-a u 2025., što odgovara povećanju od 1,2 postotnih bodova BDP-a u odnosu na referentnu godinu 2021. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će u 2026. iznositi 2,9 % BDP-a, što odgovara povećanju od 1,5 postotnih bodova BDP-a u odnosu na 2021.
- (15) Unija se i dalje suočava s rizicima od poremećaja u opskrbi energijom i povećane nestabilnosti cijena, a stanje dodatno pogoršavaju geopolitičke napetosti koje utječu na globalna tržišta nafte i plina. Iskustvo iz energetske krize 2022. i 2023. pokazalo je da sveobuhvatne i neciljane mjere podrazumijevaju velike fiskalne troškove i da su društveno i gospodarski neučinkovite. Od izbijanja rata na Bliskom istoku u veljači 2026. Litva je donijela niz mjera fiskalne politike za ublažavanje učinka visokih cijena energije na kućanstva i poduzeća ⁽¹³⁾. To uključuje neciljano smanjenje trošarina na dizelsko gorivo i ciljano smanjenje trošarina na dizelsko gorivo koje se koristi u poljoprivredi, oba u razdoblju od 15. travnja do 15. lipnja 2026. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će fiskalni trošak tih mjera u 2026. iznositi manje od 0,1 % BDP-a. Prema procjenama Komisije, ako te mjere ostanu na snazi do kraja 2026., njihov bi fiskalni trošak u 2026. iznosio 0,1 % BDP-a.
- (16) Na temelju Komisijinih izračuna neto rashodi u Litvi povećali su se 2025. za 10,5 %. Rast neto rashoda u 2025. veći je od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 1,5 % BDP-a na godišnjoj razini. Uzimajući u obzir fleksibilnost veće potrošnje za obranu predviđenu nacionalnom klauzulom o odstupanju, kumulativno odstupanje neto rashoda iznosi 0,3 % BDP-a.
- (17) Na temelju Komisijinih izračuna predviđa se da će se neto rashodi u Litvi povećati za 7,2 % u 2026. i kumulativno za 18,4 % u 2025. i 2026. Predviđeni rast neto rashoda u 2026. veći je od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,7 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2025. i 2026. zajedno, predviđa se da će i kumulativna stopa rasta neto rashoda biti veća od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 2,2 % BDP-a u kumulativnom smislu. Uzimajući u obzir fleksibilnost veće potrošnje za obranu predviđenu nacionalnom klauzulom o odstupanju, razmatraju li se 2025. i 2026. zajedno, predviđeno kumulativno odstupanje neto rashoda iznosi 0,7 % BDP-a.
- (18) Porezni prihodi opće države i dalje u niski u odnosu na prosjek EU-a (33,3 % BDP-a u 2024., u odnosu na 40,4 % BDP-a u EU-u). Konkretno, prihodi od periodičnog oporezivanja nekretnina i poreza za zaštitu okoliša, koji su manje štetni za rast, i dalje su niski i iznose 0,3 % odnosno 1,8 % BDP-a u Litvi, u usporedbi s 0,9 % odnosno

¹¹ Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

¹² Eurostat, državni rashodi prema klasifikaciji funkcija države (COFOG).

¹³ Uzeto je u obzir stanje na datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. (4. svibnja 2026.).

2,1 % u EU-u. Iako je nedavna reforma periodičnih poreza na nekretnine poboljšala ažuriranje katastarskih vrijednosti, njezin potencijal za ostvarivanje prihoda i dalje je ograničen zbog visokog praga izuzeća za primarna mjesta stanovanja i ograničene progresivnosti poreznih stopa. Istodobno porezni sustav i dalje omogućuje poreznu arbitražu među zapošljavanjem, samozapošljavanjem i određenim oblicima poduzeća, što uzrokuje poremećaje, smanjuje progresivnost i slabi prikupljanje prihoda. Iako su napredak u digitalizaciji porezne uprave i raširena upotreba elektroničkog podnošenja poreznih prijava i unaprijed ispunjene porezne prijave doprinijeli smanjenju jaza u ispunjavanju obveza PDV-a na 13,2 % u 2024., i dalje postoje izazovi u pogledu usklađenosti, a siva ekonomija i dalje je iznad prosjeka EU-a. Napredak u postupnom ukidanju subvencija za fosilna goriva i dalje je ograničen, još je na snazi nekoliko neciljanih mjera potpore, među ostalim smanjene trošarine na prirodni plin koji se upotrebljava za grijanje i povlaštene porezni tretman za određene upotrebe fosilnih goriva. Osobito bi se moglo razmotriti prioritarno postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva koje ne rješavaju problem energetske siromaštva na ciljani način, ne odgovaraju na stvarna pitanja energetske sigurnosti, ometaju elektrifikaciju i nisu ključne za industrijsku konkurentnost.

- (19) Unatoč nedavnim povećanjima javna potrošnja na zdravstvenu zaštitu i dugotrajnu skrb, socijalnu zaštitu i opće javne usluge i dalje je znatno ispod prosjeka EU-a, što ograničava pravodoban i jednak pristup visokokvalitetnim uslugama. Prema podacima Eurostata ⁽¹⁴⁾ rashodi za socijalnu zaštitu u 2024. iznosili su 14,7 % BDP-a, u usporedbi s 19,6 % u EU-u, dok su rashodi za zdravstvenu zaštitu iznosili 5,8 % BDP-a, u usporedbi sa 7,4 % u EU-u, a za dugotrajnu skrb 1,0 %, u usporedbi s 1,7 % u EU-u. Rashodi za opće javne usluge ⁽¹⁵⁾ i dalje su strukturno niski i iznose 3,6 % BDP-a, što je među najnižim razinama u EU-u. Nedovoljna ulaganja u zdravstvo, među ostalim u infrastrukturu, još uvijek negativno utječu na dostupnost, kvalitetu i zdravstvene ishode. Model financiranja zdravstvenih ustanova nije dovoljno učinkovit jer su prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje i dalje strukturno nedovoljni za pokrivanje potražnje za zdravstvenim uslugama i njihovih troškova. To doprinosi povećanju deficita Nacionalnog fonda za zdravstveno osiguranje, dugova zdravstvenih ustanova, neispunjenih potreba za zdravstvenom zaštitom i jednog od najvećih izravnih plaćanja za pacijente u EU-u, pri čemu farmaceutske proizvodi i stomatološke usluge čine trećinu tih plaćanja. Kad je riječ o socijalnoj zaštiti, niska potrošnja i dalje ograničava učinak transfera na smanjenje siromaštva, dok i dalje postoje nedostaci u pružanju socijalnih usluga, među ostalim i zbog slabosti postojećeg modela financiranja. Iako Litva znatan dio socijalnih usluga financira iz državnog proračuna i planira uvođenje individualiziranih košarica socijalnih usluga kojima će se utvrditi minimalne razine financiranja, socijalne usluge koje se financiraju iz općinskih proračuna i dalje su neujednačene među općinama, ne odgovaraju u potpunosti stvarnoj potražnji te ih često karakteriziraju duge liste čekanja i nedovoljno općinsko financiranje.
- (20) Sustavno, smisleno i pravodobno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika i dalje je ključno kako bi se

¹⁴ Eurostat, državni rashodi prema klasifikaciji funkcija države (COFOG).

¹⁵ Prema klasifikaciji funkcija države (COFOG) „opće javne usluge” odnose se na rashode za cjelokupno funkcioniranje države, uključujući središnju upravu, zakonodavna i izvršna tijela, fiskalne i vanjske poslove, transakcije vezane uz javni dug i prijenose općeg karaktera između različitih državnih razina.

osigurala opća odgovornost za uspješnu provedbu instrumenata financiranja Unije, kao i u kontekstu europskog semestra.

- (21) Provedba programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Fonda za pravednu tranziciju (FPT), Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i Kohezijskog fonda (KF) u Litvi, brža je od prosjeka EU-a, i kad je riječ o odabiru projekata i kad je riječ o plaćanjima. Važno je zadržati trenutačni zamah i maksimalno povećati učinak ulaganja na terenu. Litva već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta u okviru svojih programa kohezijske politike. Unatoč tome, u nekim će područjima možda biti potrebno dodatno ojačati provedbu, među ostalim onima koji se odnose na trajne regionalne razlike, uspješnost u području inovacija izvan velikih urbanih središta, dekarbonizaciju prometa i dostupnost javnih usluga, osobito u ruralnim područjima. Litva istodobno treba ubrzati provedbu FPT-a jer sredstva trebaju biti isplaćena do kraja 2026. Bitno je osigurati da se nova ulaganja koja je Litva utvrdila u svojem preispitivanju fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja, posebno ulaganja povezana s pet prioriteta iz Uredbe o preispitivanju u sredini programskog razdoblja (¹⁶), provode brzo i djelotvorno.
- (22) Kao zemlja na istočnoj vanjskoj granici EU-a, Litva se suočava s dodatnim problemima koji ugrožavaju njezine izgleda za gospodarski i socijalni razvoj jer pogoršavaju postojeće strukturne izazove. Učinak agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine povećava sigurnosne pritiske, ometa prekogranične gospodarske aktivnosti i smanjuje privlačnost ulaganja te dodatno ograničava pristup financiranju. Sigurnosne prijetnje za ljude i kritičnu infrastrukturu zahtijevaju ulaganja u civilnu zaštitu, pripravnost i vojnu pokretljivost, što bi moglo otvoriti nove mogućnosti za regionalna gospodarstva, ali i povećati pritisak na financiranje javnih usluga.
- (23) Litva se suočava s nekoliko izazova koji se odnose na poboljšanje pristupa financiranju za mala i srednja poduzeća, jačanje inovacijskog kapaciteta, poticanje energetske učinkovitosti i uvođenje energije iz obnovljivih izvora, jačanje sustava socijalne zaštite i zdravstvene zaštite te uklanjanje razlika u obrazovanju i vještinama koje su relevantne za tržište rada.
- (24) Bankarski sektor i dalje je čvrst prema standardima EU-a, ali pristup financiranju otežavaju velika nesklonost riziku i strukturna ograničenja. Unatoč velikoj likvidnosti i depozitima, banke relativno mali udio pretvaraju u kreditiranje, što odražava trajnu neučinkovitost. Istodobno su litavska tržišta kapitala i dalje slabo razvijena i nelikvidna unatoč nastojanjima za poticanje regionalne integracije s Estonijom i Latvijom. Tržišna kapitalizacija na burzi Nasdaq Vilnius iznosi oko 6,2 % BDP-a (treće tromjesečje 2025.), što je znatno ispod razina iz razdoblja prije 2009. (30 %) i prosjeka EU-a (69,9 %) te je ograničena malim brojem poduzeća uvrštenih na burzu, što smanjuje mogućnosti ulaganja te mogućnosti za prikupljanje kapitala na domaćem tržištu. Osim toga, litavski parlament (Seimas) izmijenio je Zakon o mirovinskom osiguranju u lipnju 2025. tako što je automatski upis u drugi stup zamijenio dobrovoljnim sudjelovanjem i omogućio opsežno djelomično i potpuno povlačenje mirovinske štednje. Te su izmjene znatno smanjile sudjelovanje (za 38 % u prvom tromjesečju 2026.) i dodatno narušile ionako vrlo nisku razinu štednje u mirovinskim fondovima u Litvi, koja je krajem 2024., prije reforme, iznosila 12,2 % BDP-a. Stoga

¹⁶ Uredba (EU) 2025/1914 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja.

bi reforma mogla dovesti do nižih stopa zamjene mirovina i ugroziti daljnji razvoj tržišta kapitala. Jačanjem dodatno financiranog mirovinskog sustava i poticanjem dugoročne štednje mogao bi se stoga poduprijeti pristup financiranju, uz istodobno jačanje dugoročnog gospodarskog rasta i konkurentnosti.

- (25) Litva se i dalje suočava s umjerenim razinama inovacijskih aktivnosti i zaostaje za prosjekom EU-a u nekoliko pokazatelja u području istraživanja i inovacija. Iako su ulaganja u istraživanje i razvoj na dobrom putu da ostvare nacionalne ciljeve, intenzitet istraživanja i razvoja u Litvi (oko 1 % BDP-a) znatno je ispod prosjeka EU-a (2,24 %), uglavnom zbog niskih razina ulaganja poduzeća u istraživanje i razvoj (jedna trećina prosjeka EU-a). Broj patentnih prijava i dalje je tri puta niži od prosjeka EU-a. Iako Litva pruža velikodušne poticaje za istraživanje i razvoj, mala i srednja poduzeća i dalje su ih ograničeno koristili. Kako bi se preispitali i pojednostavnili porezni poticaji, Ministarstvo gospodarstva i inovacija predložilo je reformu kojom će se pojednostavniti postupak podnošenja zahtjeva za dobivanje takvih poticaja, no Vlada još nije izglasala tu reformu. Kako bi dodatno potaknula privatna ulaganja u istraživanje i razvoj, Litva bi mogla dodatno prilagoditi porezne poticaje za potporu mladim poduzećima koja još uvijek ostvaruju gubitke.
- (26) Stopa upisa u tercijarno obrazovanje u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) i dalje je niska (25 % u usporedbi s ciljem EU-a od 32 %), uz velike rodne razlike (žene čine samo 27,3 % studenata u području STEM-a u usporedbi s prosjekom EU-a od 32,2 %). Zajedno s visokim stopama napuštanja školovanja i relativno niskim stupnjem uključivanja osoba s diplomom iz područja STEM-a na tržište rada, to doprinosi trajnom manjku radne snage u ključnim sektorima koji su važni za tranziciju i rast, osobito u sektoru informacijske i komunikacijske tehnologije. Iako su uvedene dodatne stipendije u području STEM-a za studente u regijama izvan Kaunasa i Vilniusa, potrebne su dodatne ciljne mjere za poticanje upisa, uklanjanje rodni razlika i smanjenje stopa ranog napuštanja školovanja.
- (27) Stopa javno-privatnih zajedničkih znanstvenih publikacija u Litvi najniža je u EU-u, a javni rashodi za istraživanje i razvoj koje financiraju poduzeća iznose jednu trećinu prosjeka EU-a, i jedno i drugo upućuju na slabu povezanost znanosti i poduzeća. Tomu znatno doprinosi strukturna i institucionalna slabost javne znanstvene baze, pri čemu su istraživački i inovacijski kapaciteti raspršeni među brojnim sveučilištima i istraživačkim institucijama. Litva planira provesti sveobuhvatnu evaluaciju uspješnosti cjelovite javne istraživačke baze – sveučilišta, visokih učilišta i istraživačkih instituta. Taj će postupak međutim započeti 2028. Osim toga, iako trenutačni okvir intelektualnog vlasništva u Litvi omogućuje zajedničko vlasništvo sveučilišta i poduzeća, poduzeća nisu uvijek upoznata s tim fleksibilnim okvirom, što otežava suradnju znanosti i poduzeća.
- (28) Regionalne razlike u Litvi i dalje su znatne i povećavaju se jer se stanovništvo, viši prihodi i kvalitetne javne usluge koncentriraju u Vilniusu i nekoliko većih gradova, dok druge županije, posebno ruralna područja, zaostaju. Iako je pravna osnova za suradnju među općinama ojačana, suradnja je u praksi i dalje ograničena i rascjepkana, ometaju je nedovoljno razvijeni dogovori o podjeli troškova, nejednaki administrativni kapaciteti i visoka fiskalna centralizacija. Dosadašnja provedba u velikoj se mjeri temeljila na *ad hoc* sporazumima, modelima delegiranja ili ugovaranja i sektorskim dogovorima, a ne na sustavnom okviru za trajno zajedničko pružanje usluga u više općina. Veća institucionalna potpora, u kombinaciji s odgovarajućim poticajima,

pomogla bi u udruživanju resursa, poboljšanju pružanja javnih usluga i infrastrukture te privlačenju ulaganja u regije koje zaostaju.

- (29) Litva je ostvarila napredak u povećanju domaćih kapaciteta za energiju iz obnovljivih izvora, koji su se 2025. u odnosu na 2024. zbog snažnog rasta solarne energije i energije vjetra na kopnu povećali za više od 30 % na 6 121 MW. Povećala je i decentraliziranu proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Litva napreduje u smanjenju ovisnosti o uvezanoj električnoj energiji, no izazovi i dalje postoje jer su domaći proizvodni kapaciteti i dalje ograničeni, fleksibilnost sustava se poboljšava, a ograničenja mreže i dalje postoje. Zbog toga je Litva izložena vanjskim fluktuacijama cijena i pojačana je potreba za zaštitom kritične infrastrukture kako bi se izbjegli potencijalni rizici za opskrbu. Litva je ojačala svoj elektroenergetski sustav, među ostalim reformama za pojednostavnjenje postupaka izdavanja dozvola, ulaganjima u infrastrukturu za prijenos i skladištenje te sinkronizacijom sa sinkronim područjem kontinentalne Europe. Međutim, ograničenja kapaciteta mreže, fleksibilnosti sustava i prekograničnih interkonekcija i dalje ograničavaju integraciju energije iz obnovljivih izvora te doprinose nestabilnosti cijena.
- (30) Potrošnja energije u stambenom sektoru i dalje se povećava jer širenje stambenog fonda i povećanje površine poda postojećih zgrada nadmašuju povećanje učinkovitosti ostvareno mjerama obnove. Grijanje i hlađenje čine 79 % potrošnje energije u stambenom sektoru, a i dalje se u velikoj mjeri temelje na prirodnom plinu, unatoč sve većem udjelu obnovljivih izvora energije. Unatoč znatnim naporima uložanima posljednjih godina za poboljšanje koordinacije i ubrzanja obnove zgrada, postoji rizik da Litva do 2030. neće ostvariti ciljano smanjenje potrošnje primarne energije (15 %), što pak ometa napredak u rješavanju problema energetske sigurnosti i energetskog siromaštva. Potrebna je daljnja i ubrzana obnova zgrada kako bi se smanjila potražnja za energijom te troškovi grijanja i hlađenja. Provedba tih mjera suočava se sa strukturnim izazovima, među ostalim manjkom radne snage, koje će trebati ukloniti.
- (31) Litva se u prelasku na kružno gospodarstvo i industriju s nultom neto stopom emisija suočava s izazovima. Došlo je do zastoja u napretku u području ponovne uporabe i recikliranja, a obrada je i dalje koncentrirana na nižim razinama hijerarhije otpada. Produktivnost resursa u Litvi dva puta je niža od prosjeka EU-a i četvrta najniža u EU-u, što utječe na učinkovitost resursa i troškove proizvodnje industrije. Stopa kružne upotrebe materijala tri puta je niža od prosjeka EU-a i posljednjih deset godina stagnira na istoj razini. Industrija u Litvi nije glavni izvor emisija, ali je njezin intenzitet emisija gotovo dvostruko veći od prosjeka EU-a. Još uvijek nema usklađenog pristupa promicanju dekarbonizacije industrijske proizvodnje, kružnih tehnika i tehnologija s nultom neto stopom emisija, koji bi kombinirao poticaje politika i mehanizme financiranja. Međutim industrijska tranzicija mogla bi se povezati s prelaskom na gospodarstvo koje je u većoj mjeri kružno, posebno u području ambalaže, građevinskih materijala i lanaca vrijednosti biogospodarstva. Lanci opskrbe u Litvi ovisniji su o uslugama ekosustava od prosjeka EU-a, dok je osjetljivost prometne infrastrukture na rizike povezane s klimom među najvišima u EU-u. Ulaganja u zaštitu prirodnog kapitala i prilagodbu klimatskim promjenama stoga su važni za gospodarsku konkurentnost.
- (32) Emisije iz prometa u Litvi ostaju trajno visoke, pri čemu je udio emisija iz cestovnog prometa obuhvaćenih raspodjelom tereta iznosio 44 % u 2024. Unatoč prvim koracima za povećanje korištenja održivog prijevoza, za putovanja putnika karakteristična je iznimna ovisnost o automobilima jer je 2024. 92,1 % putovanja obavljeno osobnim vozilima. Toj ovisnosti doprinosi jedan od najstarijih voznih parkova i jedan od onih

koji najviše onečišćuju u EU-u, u kojem je više od 27 % vozila staro najmanje 20 godina, a 63,4 % i dalje vozi s dizelskim motorom. Uvođenje čistih alternativa i dalje je sporo jer su novoregistrirana električna vozila na baterije u 2024. činila samo 5,9 % tržišta, što je znatno ispod prosjeka EU-a od 13,6 %. Fiskalne prepreke, primjerice to što ne postoji godišnji porez na onečišćenje automobilima, i dalje destimuliraju obnovu voznog parka, dok nepostojanje elektroničke naplate cestarina za teška vozila otežava uvođenje alternativa za zeleni prijevoz tereta. Koordinacija i privlačnost javnog prijevoza i dalje se nastoje poboljšati, ali još nije došlo do većeg prelaska na druge načina prijevoza. Korištenje javnog prijevoza otežano je zbog slabe povezanosti među općinama i fragmentiranog planiranja. Željeznički promet i dalje predstavlja neiskorišteni potencijal za dekarbonizaciju, ali njegov utjecaj na okoliš ograničava niska stopa elektrifikacije od 7,9 %, u usporedbi s prosjekom EU-a od 56,9 %. Iako projekti kao što je elektrifikacija pruge Kaišiadorys – Klaipėda napreduju, prekogranični projekt Rail Baltica kasni i ne očekuje se da će biti dovršen prije 2030.

- (33) Zdravstveni sustav Litve karakterizira visoka stopa smrtnosti od bolesti koje se mogu liječiti i spriječiti, a očekivani životni vijek pri rođenju ispod je prosjeka EU-a. Zdravstvene ishode u zemlji obilježava i viša stopa smrtnosti radno sposobnog stanovništva od prosjeka EU-a, a znatan udio stanovništva suočava se s poteškoćama u pristupu kvalitetnim zdravstvenim uslugama. Osim toga, na zdravstveni sustav u zemlji utječe manjak zdravstvenih radnika, osobito na udaljenim područjima, te sve starija radna snaga u zdravstvenoj skrbi, što utječe na pružanje zdravstvenih usluga. Nejednaka geografska raspodijeljenost liječnika i relativno niske plaće liječnika opće prakse isto tako ograničavaju pristup skrbi. Osim toga, sustav dugotrajne skrbi suočava se s velikim izazovima, jer ima mali broj radnika u području dugotrajne skrbi na 100 osoba u dobi od 65 i više godina, a cjeloviti i integrirani model dugotrajne skrbi još se uvijek uvodi.
- (34) Unatoč nedavnim reformama, uključujući reformu minimalnog dohotka, Litva se i dalje suočava sa znatnim izazovima u rješavanju problema dohodovne nejednakosti, siromaštva i socijalne isključenosti, a napredak je zasad i dalje ograničen. 2025. se udio osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti drugu godinu zaredom povećao i dosegao 26,3 %, što je znatno iznad prosjeka EU-a, zbog čega je cilj Litve za smanjenje siromaštva do 2030. znatno ugrožen. Razlika u dohodovnoj nejednakosti i dalje je jedna od najviših u EU-u. Posebno su pogođene ranjive skupine, osobito osobe s invaliditetom, kod kojih je rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti i dalje najveći u EU-u, osobe u dobi od 65 godina i više te osobe koje žive u ruralnim i udaljenim regijama. Ti izazovi upućuju na nedostatan obuhvat, primjerenost i djelotvornost sustava socijalne zaštite (uključujući mirovine). Učinak socijalnih naknada na smanjenje siromaštva unatoč malom poboljšanju u 2025. ostaje ograničen. Primjerenost ključnih naknada i dalje je niska jer su prosječne naknade za nezaposlenost, starosne mirovine i socijalna pomoć i dalje ispod praga siromaštva, dok i dalje postoje razlike u obuhvatu, posebno među samozaposlenim osobama. Nedavne promjene drugog stupa mirovinskog osiguranja, uključujući ukidanje automatskog uključivanja i proširenje opcije povlačenja, mogle bi dodatno oslabiti buduću primjerenost mirovina. Među općinama i dalje postoje velike teritorijalne razlike u pristupu socijalnim uslugama. Pružanje socijalnih usluga i dalje je neujednačeno, a njihovo financiranje previše ovisi o sredstvima EU-a i nije dovoljno usklađeno s lokalnom potražnjom. Te slabosti dodatno pogoršava manjak cjelovitih podataka na lokalnoj razini, centralizirane baze podataka i učinkovitog centraliziranog sustava praćenja socijalnih usluga, što ograničava nadzor, planiranje i upravljanje pružanjem socijalnih usluga u cijeloj zemlji.

- (35) Litva se i dalje suočava s vrlo velikim brojem podnositelja zahtjeva za socijalno stanovanje i dugim listama čekanja. Na listama čekanja u 2025. bilo je 10 750 obitelji, a prosječno vrijeme čekanja na socijalne stanove iznosilo je 5,53 godine u 2025. Iako su za poboljšanje pristupa socijalnom stanovanju i njegovu kvalitetu namijenjena znatna financijska sredstva EU-a, očekuje se da će se tim naporima samo djelomično riješiti taj problem. Zato su potrebne dodatne mjere, među ostalim izgradnjom dodatnih stambenih jedinica i odgovarajućom socijalnom politikom, kako bi se osiguralo da socijalno stanovanje ispunjava osnovne standarde kvalitete i sigurnosti te da je dostupno osobama s invaliditetom i velikim obiteljima.
- (36) S obzirom na bitnu ulogu ljudskog kapitala u jačanju konkurentnosti i strateške autonomije Unije, Vijeće je 2026. državama članicama preporučilo da poduzmu mjere za hitno svladavanje strukturnih izazova povezanih s ljudskim kapitalom u području vještina i obrazovanja, koji koče konkurentnost. Preporuke za pojedinu zemlju upućene Litvi 2026. mogu doprinijeti provedbi Preporuke Vijeća o ljudskom kapitalu u Uniji.
- (37) Opći obrazovni sustav u Litvi suočava se s trajnim izazovima, među ostalim pravednosti i znatnim razlikama između urbanih i ruralnih područja. Ruralna područja bilježe manje sudjelovanje u ranom predškolskom odgoju i obrazovanju i slabije obrazovne ishode. Iako su inicijative financirane iz Mehanizma za oporavak i otpornost, kao što je Milenijski program za škole, u nekim školama poboljšale uključivost i ishode učenja, nedavne prilagodbe politika koje omogućuju manje razrede u ruralnim gimnazijama mogle bi ugroziti napredak u poboljšanju kvalitete, pravednosti i učinkovitosti školske mreže.
- (38) Nastavnička struka suočava se s trajnim manjkom radne snage, posebno u ruralnim područjima i u području STEM-a. Budući da gotovo polovina mladih nastavnika namjerava napustiti profesiju u roku od pet godina i da je udio starijih nastavnika u nižim srednjim školama najveći u EU-u, obrazovni sustav je pred velikim izazovima. Kako bi se riješio problem tog manjka, nužne su ciljane mjere za privlačenje i zadržavanje nastavnika.
- (39) Manjak radne snage u ključnim sektorima kao što su zdravstvo, javna uprava, promet i financije upućuje na slabosti sadašnjeg sustava osposobljavanja za stjecanje vještina. Strukovno obrazovanje i osposobljavanje u Litvi i dalje je premalo privlačno i to izravno utječe na manjak radne snage. Zbog te nedostatne privlačnosti programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja pogoršava se manjak radne snage koji ometa gospodarsku produktivnost i rast. Jačanjem profesionalnog usmjeravanja u školama praktičnim mjerama kao što su praćenje na radnom mjestu u okviru strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te posjeti poslodavaca mogla bi se znatno poboljšati osviještenost učenika o mogućnostima strukovnog osposobljavanja i povećati privlačnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Litva je važnim reformama u području visokog obrazovanja poduzela mjere za povećanje njegove relevantnosti za tržište rada, no bolji ishodi u smislu usklađenosti s tržištem rada očekuju se tek od 2028. Za otklanjanje nedostataka u vještinama i manjka radne snage važno je stalno jačati relevantnost obrazovanja odraslih za tržište rada i njegov obuhvat, osobito za nezaposlene osobe, niskokvalificirane osobe i druge ranjive skupine.
- (40) Trajna nezaposlenost, uključujući dugotrajnu nezaposlenost, upućuje na slabosti u funkcioniranju aktivnih politika tržišta rada. Potražnja za aktivnim politikama tržišta rada u Litvi stalno premašuje broj sudionika, što negativno utječe na obuhvat tih

politika, a time i na uključivanje nezaposlenih na tržište rada. Iako su aktivne politike tržišta rada uvelike ovisne o financijskim sredstvima EU-a, ta se sredstva iscrpljuju, što zajedno s nedovoljnim proračunskim sredstvima i sve većim troškovima politika predstavlja glavne razloge za slabi obuhvat aktivnih politika tržišta rada. Sudjelovanje u tim politikama palo je u 2025. na gotovo jednu trećinu razina iz 2024., a očekuje se da će na toj razini ostati i u 2026. Povećanje nacionalnog financiranja i razvoj održivog modela financiranja mogao bi poboljšati obuhvat aktivnih politika tržišta rada i pomoći u smanjenju nezaposlenosti. Zbog društva koje ubrzano stari i predviđenog smanjenja radne snage potrebno je uložiti dodatne napore za poticanje integracije osoba s invaliditetom, mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih i drugih ranjivih skupina na tržište rada, a za to su potrebni naponi koji premašuju aktivne politike tržišta rada. Odgovori na te izazove doprinijeli bi i podupiranju uzlazne socijalne konvergencije, u skladu s drugom fazom analize socijalne konvergencije u skladu s okvirom za socijalnu konvergenciju, koju su provele službe Komisije ⁽¹⁷⁾.

- (41) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2026. državama članicama europodručja preporučilo da poduzmu djelovanja, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, u cilju provedbe Preporuke o ekonomskoj politici europodručja za 2026. Kad je riječ o Litvi, preporuka br. 1 doprinosi provedbi prve, druge i treće preporuke za europodručje, preporuka br. 2 doprinosi provedbi četvrte preporuke za europodručje, preporuka br. 3 doprinosi provedbi pete, sedme i jedanaeste preporuke za europodručje, preporuka br. 4 doprinosi provedbi sedme preporuke za europodručje, a preporuke br. 5 i 6 doprinose provedbi pete preporuke za europodručje,

PREPORUČUJE da Litva u 2026. i 2027. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. S obzirom na odstupanje u odnosu na preporučenu gornju granicu neto rashoda koje je Komisija zabilježila do 2025. i značajno odstupanje koje je predvidjela za 2026., poduzeti mjere za kontrolu neto rashoda kako bi se poštovale maksimalne stope rasta koje je Vijeće preporučilo 8. srpnja 2025. i pritom iskoristiti fleksibilnost na temelju nacionalne klauzule o odstupanju za veće rashode za obranu. Povećati potrošnju za obranu i pripravnost i pritom osigurati učinkovitost potrošnje i postupnu prilagodbu proračuna u skladu sa strukturno većom potrošnjom za obranu. Osigurati da sve mjere poduzete za ublažavanje učinka povećanja cijena energije budu privremene i usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava ili zadovoljavanje potreba energetske intenzivnih poduzeća, te da održavaju poticaje za uštedu energije, osiguravajući pritom da njihov fiskalni trošak bude u skladu s obvezama koje proizlaze iz fiskalnog okvira EU-a. Proširiti opće prihode države povećanjem uloge poreza koji su manje štetni za rast, poboljšanjem porezne discipline i pojednostavljenjem posebnih poreznih sustava, te nastavkom postupnog ukidanja subvencija za fosilna goriva koje nisu ciljane. Osigurati primjereno financiranje zdravstvene zaštite, socijalne zaštite i općih javnih usluga te poboljšati modele financiranja socijalnih usluga i zdravstvenih institucija.
2. Osigurati kontinuitet reformi i ulaganja koji se provode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Održati zamah u provedbi programâ kohezijske politike, na

¹⁷ [SWD\(2026\) 122 – Druga faza analize socijalne konvergencije po zemljama u skladu s okvirom za socijalnu konvergenciju \(SCF\)](#), 2026.

temelju, ovisno o slučaju, preraspodjele na strateške prioritete i fleksibilnosti omogućenih preispitivanjem okvira kohezijske politike u sredini programskog razdoblja. Odgovoriti na jedinstvene socioekonomske i sigurnosne izazove te izazove u području civilne pripravnosti koji utječu na regije na vanjskoj istočnoj granici EU-a.

3. Poboljšati pristup financiranju za mala i srednja poduzeća, među ostalim poticanjem tržišnog natjecanja u području financijskih usluga, povećanjem likvidnosti tržišta kapitala, poticanjem većeg sudjelovanja na financijskim tržištima te jačanjem financiranih dopunskih mirovinskih programa. Olakšati privatna ulaganja u istraživanje i razvoj, među ostalim preispitivanjem postojećih poreznih poticaja. Razvijati poticaje za suradnju poduzeća i znanosti, među ostalim jačanjem kapaciteta javne znanstvene baze za doprinos poslovnim inovacijama. Poticati upis u postsekundarno obrazovanje u području STEM-a, osobito žena. Smanjiti regionalne razlike jačanjem institucionalne potpore i poticaja za suradnju među općinama u pružanju zajedničkih javnih usluga i privlačenju ulaganja u regije.
4. Dodatno smanjiti ovisnost o fosilnim gorivima i uvezenoj energiji te osigurati dostatne kapacitete i pristup elektroenergetskoj mreži kako bi se poduprlo uvođenje energije iz obnovljivih izvora. Ubrzati i povećati obnove zgrada, među ostalim rješavanjem problema manjka radne snage. Ubrzati prelazak na čistu industriju i prelazak na kružno gospodarstvo, među ostalim povećanjem produktivnosti resursa. Ubrzati dekarbonizaciju prometa, osobito cestovnog i željezničkog, među ostalim dovršetkom projekta Rail Baltica, te poboljšati koordinaciju i privlačnost javnog i održivog prijevoza kako bi se povećalo njegovo korištenje.
5. Poboljšati pristup primarnoj skrbi i skrbi u zajednici te povećati raspoloživost zdravstvenih radnika i stručnjaka za dugotrajnu skrb, posebno u udaljenim područjima. Smanjiti dohodovnu nejednakost i siromaštvo tako što će povećati obuhvat i primjerenost sustava socijalne zaštite, dodatno razviti centralizirani sustav praćenja socijalnih usluga te povećati kvalitetno socijalno stanovanje.
6. Poboljšati kvalitetu, pravednost i učinkovitost općeg obrazovnog sustava, posebno tako što će ukloniti jaz u postignućima urbanih i ruralnih područja i pritom povećati privlačnost nastavničke struke kako bi se riješio problem nedostatka nastavnika. Smanjiti nedostatak vještina povećanjem relevantnosti visokog obrazovanja za tržište rada, povećanjem privlačnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, poboljšanjem obrazovanja odraslih, među ostalim za ranjive skupine, te povećanjem obuhvata mjera aktivne politike tržišta rada.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik/Predsjednica*